

"СИРЭМ" САЙЫЛЫК ФЕРМАТЫГАР

Сырылатан-сырбатан күн да күн. Чурааы-ытта Эбэ күөл ыраас сизиркилэ ньюурунуу мэндэ-эрэр, күн уотун чарышын тэйгээр. Күөлтэн чугас, кэпкэлэһэ сытар Баладаннаах алаас үрдүтэр "Сирэм" сайылык ыанньыксыттарын күлэр-үөрөр саналара иһиллэр, бостуук уолаттар сайылыр саналара сатарылар.

Бу сайылык үлэлээбитэ быйыл үһүс сайына. Улуу-стутуттар сайылыктааһын программага ыышылан, типовой сайылыктары тутуу сааланаатын кытта, Борис Петрович Горохов бу мөстөнү талан тутууну ыышыл-та. Наньык салалтата кыныкэ көмөнү онорон урук-кута оро-сыныалан лааһыра буолан турбут дьыны бир-биттэ. Ону онорон, типовой типик, сарай тутууттара, эһиллүтүгэр олорор дьылытын таһыттан обшакала-абыттара. Ортотугар аһылар, сыаннаар саалалаах, би-ир өстүгэр уолаттар, бөһүгэр кырылтар олорор анал дьылылардаах.

Сайылык үлэлээбиттэн Болтоно орто оскуолатын кытары эһиллэһэр, үс сезонуан үлэ-сыныалант лааһырын үлэлэтэллэр. Билигин 100 ынары ыыллэр. Сүөһүлэр үксүлэрэ ныйрайдэхтэр. Олору агтылар-тар баар Отууһан дьин алааска хаарнааха туруорал-лар. Бөһүгэр уулаах, өлгөм маччирэннэх. Кыра ныйрайд-дэри эһиллэһэр, эһин аһылытын аһаталлар. Анна Николаевна Петрова ныйрай көрүүтүгэр 2 көмөлөөччү кырылтарыннан үлэллэр.

Сайылык үлэлтэн-хамнаһын туһунан ферма стар-шайа, лааһыра начальнига Валентина Ивановна Дьы-ковская билиһиннэрдэ.

Бу бастагы сезонуут бүтүһүк күнүгэр үлэллэр. Бөс ыйын 1 күнүгэр сайылыкта тахсыбытыт. Мари-анна Семеновна Каргузова наставнигынан үлэллэһит, бостууктарынан Николай Николаевич Давылов, Егор Егорович Петров сыдыбыттара. Билигин Алик Ка-прынов, Кежа Борисов бостууктууллар. Үлэллэһитэр

сүрдэх кыһамнылаах ыччаттар, сүөһү ыамын көтүтүүтүн таһаарбаттар, кэмилэр булан адалан ыа-таллар.

Күнтэ 2-тэ ыыбыт. Үүппүт Мугудайдаары ас комбинатыгар барар. Охлаждителлаахпыт. Дизелинэн уот бөрдөрүннэ дойканан ыыбыт. Дизели бостуук уо-латтарбыт үлэлэтэллэр. 8 дойынай агтылартаахпыт. Күнтэ ортотунан 6,5-7 центнер үүт ыанар. Бирдүй ыалынан биздэмс онотулар, күн аайы төһө үүт ыам-ыта тус-туһунан мээрэйдэхтэр. Үүппүт 26-лыы солк тутуулар. Итинтэн сүөһүлэхтэргэ 16-лыы солк төлөнөр. Болтоногтон, Кындадан бааһынай хаһаай-стыбалар, хаһаай дьон сүөһүлэрэ тураллар. Элбэх да сүөһүлэхтэр бааллар. Холбоор, Николай Николае-вич Давылов 11 сүөһүтэ, Виктор Филиппович Плато-нов 9 сүөһүтэ бааллар. Бастагы сыдыбыттар сүөһүлэр дьылырттар төһөн эһиллэһит буоллаһарына, били-гин үөрөннүлэр. Үөрө-көтө кэлбиттэра, сайылыктарын ахтыбыт курдуктара. Дойкара үөрөннэ онуларыгар бөһүлэрэ көрүнү туран бээрэллэр.

Ныйрайдэригэр 3 бөлөххө араарбытыт. Улахат-тарга-20, ортокута-10, кырага-36 ныйрай баар. Кыралары эһиллэһит, сорохторун суосканан аһатабыт. Эһин аһылык биздэмс. Туруктара билиһиннэһит үчүтэй. Анна Николаевна Петрова Света Каргузова, Саша Дьы-ковская көмөлөөһүлэр.

Былырын сайыны түмүгүнэн сайылыктыт улуус-ка иккис мөстөнү ыыбыта. Онгон лааһырдар куоталаһылыгыгар республикага бастаабытыт. Олор сайылыкта үөрүүнөн үлэллэһит. Үлэлтэн барлаах элбэх, ону дьылытэри бааһылыгыларын учуоттаан ылабыт. Кыра хамнастаах, эбэтэр үлэллэһит төрөппүттэрдэх олорору ыла сатыбыт. Үс сезон у-сатта 27 ордуу хабыт. Олор үлэлтэн үөрөннүлэр, сы-ныаналлар, хамнас аахсаллар. Тьа сириг оротун сүөһүтэ чугаһаһыла улахан көмөлөөх. Капрынова Маша, Попова Тая, Слепцова Лена, Жиркова Шура,

Седалищева Ньургуйаана, Томская Туяара, Каргузо-ва Маша, Дьыковская Саша, Захарова Ньургуйаана иккис сылын үлэллэһит. Бөсхө аһы аһылылар, бый-ыл аһыт харчыга кэмилэр кэлэн абыранныбыт. Пова-рынан Александра Егоровна Жиркова үлэллэр.

Үлэлтэ таһынан сыныалантыгыгар араас дьаһал-лары төрөһит ыытабыт. Төрөһүт күнүгэр билиһин-бит, уу бырааһынытын ыышыллыт. Бастагы сезону түмүктэһин, иккис сезону аһы ыытылына. От ый-ын 12 күнүгэр ыанньыксыт күнүн бырааһыныаһа-тыбыт. Мана сайылыкта үс сезонга үлэллэһитлэр, пришкольный лааһыра оролор, фермага сүөһүлэрин би-эрэн көрдөрө сыдыаа чылар кытылылар. Араас кон-курстар, күрэхтэһилэр буолулар. Күрэхтэһи кэм-иниттэн сахалы сизиринэн саламаат, алаады тарды-лына. Дойканан, илэһин ыаһынгга күрэхтэһи тары-лына. Бары көрүнүтэ кыайыгыттарга сүөһүлэрин ыа-та бээрбит 18 ыал спонсordaаһылынан араас бирэһтэр туттарылынылар.

Лааһырт үлэлтэн олохтоохтор сүрдэһин сэнэ-рэллэр. Үлэлтэ уопутун биһирээн Кыһыттан, Чөркөхтөн кэлэн көрөн барыгыттар, көмөлөөччүлэр эһил бааллар. Дьырыктаах буолуу кыны (начальник Николай Николаевич Шестаков) үлэллэр орор 1300 солк хамнастарыгар эһин харчы көрдө "Чурапчы" ТХПК директора Андрей Тимофеевич Ноговицын ДВД-плеер, спутниковый антенна бөлөхтөһит. Олох-тоох дьаһалта газовой оһох, аһылар иһит, оскуолабыт бостууктар бой-бөһүлэригэр кытары кэпсэтэллэригэр аһан рация бээрбиттэра.

Былырын сайылыктыт балаһа ыйын 8 күнүгэр дьэри үлэллэһит. Типовой кыһынгга ферма тутуула-ра буоллар, онно эмнэ үлэллэһит эһиллэр. Оччор орлор эргичи үлэллэх, сүөһүтэ сыстаһа буолуу эһиллэр.

Дьэ, ити курдук "Сирэм" сайылык үлэлтэһит сайыны быйантан, күөх сирэмтэн үрүг илэһи ылы-ыта кыһа-хото үлэллэһит.

Оттооһун — 2008

ОПУОННААХ ОТТООҔУНГА ТУРУННУЛАР

Хаһаайын этэригэр дьэри техникаларын бөрө-бизиркэлэһини, охсордорун, муньардарын ара-ас чаастарын көрүнүүнү, чигэтэн, онорон би-рөөһи мана ыыталлар. ЛТЗ, мөһи-тракторда-ахтар. Бугудулаан баран тутта бырысыабынан ти-жээн ыаллар.

Апоннаах мөһи араа оттуур алаастынан, Түйгэтэһи сирбинэн оттуур сирдэһит кэлэл-лэр-бараллар. Онон малды көрсөбүт. Уолатта-рын өсө оскуолага кырылтарын инниттэн тракторыгар малды олордо сыдыара, кыһаар үлэллэһит кыра эрдэхтэригэр үлэллэһит. Билигин уолаттара 8-с, 7-с кылаас үөрөннөһү-лэрэ. От үлэлтэн бары ышыгы-чымпытын бил-лэлэр, интэһи-толлон турбаттар, тракторы хайа баһарар байлэһэ үлэллэһит.

Апон Иннокентьевич: "Уолаттарын кыра эрдэхтэригэр үлэһэ үөрэтэһи Оттооһуну баһылаатылар. Билигин техниканы хайа баһарар байлэһэ үлэллэһит кыахтаахтар. Кини-лэр улаатан, көмөлөрө үксээн истэһи аайы хаһаай-стыбыт бөһүгүр. Иккис трактордаахпыт, массе-налыныбыт. Сүөһүбүн сыдыата эһиллэр. Билигин 16 төбөлөөхтүт. 8 ынары ыыбыт, 9 ныйрайдэхтэһит. Бир ынахпыт иһиэ ныйрайдэри төрөһүтэ, тыһынаахтар, туруктара үчүтэй. Оттуурбар 12 га сирдэххит. Сүрүн

холуһам Аранастаах. Күрүлээһитим, оту биэрбэһи-ир. Хоту Кындал энэр Сэтирдэх дьин сиргэ 2 галла-хыт, Нууччага эмнэ 2 га сирдэххит. Отун тийимэри гынаһына арендага сир ылан оттуубун. Оттуурбуту-гар аймахтарбыт көмөлөөччүлэр. Оттооһунга хайа кыалларынан эрд кыра сатыбыт. Быйыл эмнэ кэм-илэр саһаастыбыт. Күөх сирэм байыантынан сом-суһан хаалар былааннаахпыт", — дьин кэпсир.

Оттооһуну тэрэһиннэһит саһаастаах. Апон Ан-дросов кыһа-хото үлэллэр, элбэх оту оттуора дьин би-гэ эрэллэххит. Ходуһа холуһунары кыһуу-бөдөһ бу-гуллара үксэтиһит, кэһиһилэрэ чөмчөһүт.

Балаһага бөлөһүтэ Алексей СЛЕПЦОВ

Николай ФИЛИППОВ
Россия Журналисты
союзун чалышы
д: В.В.Флаженов (орто)

ЧУРАЛЧЫГА 13 МЭТЭЭЛ КЭЛЛЭ!

Эстафета кыыһылыада – Саха сирин хамаанньата.

Эстафета кыайылгача – Саха сирийн хаммаандата.

Марианна Иванова (ханаба)

Марианна Иванова (хангага) бичаарыг улаах суургуута

б) бэлгээрхуулах сүүрүүтэ

ХҮҮҮРҮҮТ

кальскай кырааттан иэлбит урланнар инниэлтийн улахан мөхүүрү таһаарых курдук көрүнгүзөхтөр. Чуолан мас тардыһыгынан дьарыктанар ыр дээн иннилэртан суох. Оҥон, сүрүннээн, тустуунан, пауэрлифтинин, дэдоконан дьарыктанар уолаттар киирдилэр. Холобур, мин сэлэргэһизэччим, Бурятия хамандатын тустуута тренера Арсалан Болотов кини элпийлэччилэрэ саха төрүт көрүнэр аһы бастаан холоһоллорун биллнэр "Маньах көрүн баврын түһөөн да баттаппакка сылдыбыһыт. Оҥон балаһыаньыада мас тардыһыта дээн бавр, арыый сыһыаннах дээн, тустууктар, киирсинг диилбиттэрэ Хамаандан, дойдун туһулар туу оҥорбототун баарай? Оҥон сөбүлэспиптэ. Кийиһе өт-хаан, өй-санаа, бары өттүнүн дьарыгытыр инниин кэскиллээх көрүн быһыгынанан мас тардыһыгын сыаналаатым. Кийи көрөн астылар үтүтэй техниктаа, сымса, илпэс хамсанылар манна бааллар эбит. Кыайылыах түгээниин быһаарыллар буолан, көрөргө да чоттоон, кыраһыабай көрүн. Дойдубар баран мас тардыһыгын бэйэм үөркөзөччилэрбөр тардатар, дьарыгытыр сыалы-соругу түрүөрүннүм", - диир

Олохтоосрогч сүүрэн утарсныг Иркуүснэй уобалас хамаандата онордо. Пауэрлифтинг көрүнгүнэй даярыгтанар оюлор бууланнар, тас нэстүү, илэй-атах күүнэ баар эрээри, техникатын ситэ бэһилэй илжигтэрэ атасгыыр. Оюлор тренердэрэ кэлэр ооньнууларга күүсэ даярыгтанар, балаһынааны уларьтарга сыалламмытын этэн аһарыг.

Бийиги улуустан Одьулуун орто оскуула-
тыгар тренер Егор Савельевич Капитоновка
дьарыстанар Ньургун Седалицев 68 кг уюна
Сапа Иванов 50 кг үрүг көмүс призёрдарынан
буолушлар. Иккисин Саха сирийн 1-ты №-дээх
хампаандатын затыгтан кылыһыннар, Уолат-
тар мас тардыһытынан кыра кылаастартан
дьарыстанар буоланнар, уопуту балачча мун-
ньуускуттар. Төбө да саха уоллуттарыгар хот-
тордохлор, тыа сирийн кыраҕый саалатыгар
дьарыстаммыт ордор норуоттар икки арды-
ларынаабы улахан түһүлгүтөр мөстөлөспүтө-
рө албын этэр. Ошон күүлэртэ инновацияттан да
кыйыһылар, ситиһилэри баҕарабыт!

Мас талдынхныгын талтаачхылар болжм-
толорун санга тахсан эрер мадынны ылда Кэни
аата Егор Баишев. Саха сирин хас да тегүлүкөх
абсолютнай чемпиона, бэйыл Санкт-Петер-
бургла ыппылдыкыт мас талдынхылар Росс-
ия чемпионатын абсолютнай чемпионна, аа-
тырбыт ат баайааччы, Амос ыгыата Анатолий
Баишев төрөппүт уола бу улахан күрүктэни-
га эмсэ иккис мизстэлэх призёр буолла. Тас
көрүгүнүүн, туттардыын-хаптардыын үкү-
аатын курдук уол бэйыл 8-с кылааны бүтүр-
эт, "Аммага спортнай саала суох. Онон
арабынаан бэйэбит дырыктааммыпыт. Мин
иниин олоғум мас талдынхытын кытта сөбө-
стөх буоларым сарбахтаабалпын", – дик-
улахан кылыһа бөгүмүнаахтык эдэр мадын-
ны. Бу буолдара угум салгыныга диил.

"Азия өрлөрү" осиньчууларга ситиһивилэм-хит Чурапчы өрлөрүн билдириснэрдэххэ, Марианна Иванованы тэңэ кыһыһы көмүс матээли дуобакка интернат-оссуола үөрэнэччигэ Айна Собакина ылла. Мас тардыһааччылары таһыан көмүл түстүүгэ сөрөгү көрө анар Лида Иванова, волейболга Сенья Рахмеев уонна Пётр Кузьмин буолтулар. Боруонса матээли түстүүктэр Ваня Белолобская, Лазарь Егоров, Ньүргүн Басов, буудууһан ыһыта Костя Андреев, дуобакка Лана Аргунова уонна чэпчээк атлетикага Виталий Захаров боруонса матээллэри көтүү чинээк тыматылар.

[illegible]

Киши тылварыгар ыарахан аһары итин саалага күрөктээри эрчиллэр оҕолору хамсааманка олорор киһи аһыа көрөр. Дьыкуусай күөрэт "Модуль" спортнай комплекскалар көрөөчү бадалча элбэх. Тренердэр таһынан оҕолорун туһугар ылалар төрөнүттэр кыта

A black and white photograph of two young athletes, Sana Ivanov and Naryn Sedalshin, standing side-by-side. They are both wearing white caps and dark jackets with white stripes on the sleeves. They are holding a light-colored ribbon or banner across their chests. Each is wearing a medal on a chain. In the background, there is a banner with the text "В здоровом теле здоровый дух!" (In a healthy body, a healthy spirit!). Other people are visible in the background, but they are out of focus.

улуустанан кэлбигтер. Бу саха төрүт оончуута кизе айтара сана тахсан эрөр. Бидингити төрүтүгөчүлөр саха уоланнара кээп да иннилэригэр күүлэрэ илбиктэр. Ол түтүм "Азия ордлоро" оончууларыгар эмнэ хатыланна. Кыайылышаахтары наарма-далаанынча хас ыйааһын айды. Россия миннитэр туран итибэт.

Оскумаларга бу көрүнүгө болжолто уурулара саха өрөлөрүттэн көстөр. Оттон ыалдыктарбытылтан сорохторо оонһууларга кэлэн баран сана көрбүт көрүннэригэр туох кыахтаахтарынан кытыннылар, улахан утарсыһы да онороччулар бааллар. Ол курдук, Монголияттан, Казахстаннан, Кыргыстаннан, Бурятияттан, Иркутсккай, Камчатскай, Амурскай уобаластартан, Забай-

Свои секреті зрозумів Егор Байдін.

Самая старая зрелая Егор Баминев

Ооньзуулар биир чарылхай сулустарынан Булгуу улуусууга төрүттүк ДП Коржин аатынан оор спортивной окуланын 9-с кылааһын бүтүрбүт Марианна Иванова буолла. Кыргыттарга 400 м уһунга 4 кинилээх эстафетага Кытай хамаандатын кытта икки-каллы түбүүтө биһиги кыыскыт быһаарыллаах сөкүүндэлэри биздэ. Саха сирин хамаандата Светлана Рогозина, Кристина Ежак, Нария Матвеева уонна Марианна Иванова састааптаах кытыына. Бастакы түһүмэххэ Сун Дзе Вен диир Кытай быһыһа биир дойдулаар эстафета маһын бастаһынан адалла. Иккис түһүмэххэ сүүрүүтэ биллэр-көстөр ситиһиллэрдэх Саха сирин сүүрүүтэ Кристина Ежак утарылаһааччытын иһиллэр түстэ. Манн спортсменна тренердэро эрчилбүт ураты тактика, улахан оруолу ооньхоһо диир бэлэстивилэр. Усуһ

Бурятия хамаандатын

Бурятия хамаандатын
төсөгч Агсаян Болотов

ОДЛИНКА,